

Dokumentarteater av høy kvalitet

Med utgangspunkt i jødernes historie i Norge, tar Barske Glæders siste produksjon *Norsk Nok* opp problemstillinger som overgrep, innvandring og rasisme. Dette er teater som fungerer både på et politisk og pedagogisk nivå, skriver vår anmelder, Elisabeth Leinslie, etter premieren i Oslo igår.

Anmeldt av [Elisabeth Leinslie](#)

Forestillingsnavn: Norsk Nok

Spillested: Kulturkirken Jakob

Manus og skuespiller: Janne Langaas

Regi og dramaturgi: Lene Therese Teigen

Scenografi og video: Christina Lindgren

Lyddesign: Tov Ramstad

"Mot er noe som smitter. Det er som en bølge som river alle med seg, også de som egentlig ikke tør." Dette manifestlignende utsagnet benyttes flere ganger i løpet av forestillingen *Norsk Nok* og fungerer som en oppfordring til aktivt å ta ansvar for våre medmennesker. Parallelt forsterkes dette ved at det stilles spørsmål ved individers sviktende mot og idégrunnlag i situasjoner hvor overgrep begås.

Usentimentalt

I en usentimental stil forteller og spiller Janne Langaas jødernes historie i Norge. Hun begynner med å sveipe over Norges historie i forhold til offentlig utstøting av folkegrupper generelt og jøder spesielt. Fra Olav den Helliges forbud mot ikke-kristne i år 1000, via Martin Luthers bok fra 1543 hvor han propagerer for å stenge jøder ute fra Norge, grensene som stenges for jøder i 1687, Grunnlovens anti-jødiske paragraf 2 (1814), til Henrik Wergelands kamp om å få paragraf 2 i Grunnloven strøket, noe som gjennomføres i 1851. Det historiske streifet stopper den 12. november 1942 – når Vidkun Quisling gjeninnfører paragraf 2 og Luthers 400 år gamle bok brukes som begrunnelse for at jødene skal utestenges fra landet.

Det skjer i vår tid også

Videre benyttes sterke dokumentarhistorier om destruksjonsprosessen av jødene i Norge under annen verdenskrig som grunnlag for å fortelle om dette mørke stykket norsk historie. Samtidig trekkes linjer til nåtiden med små innstikk fra hendelser i vår samtid; umiddelbare hjemsendelser av asylsøkere (også barn), rasistisk motiverte drap og blind vold. Innstikkene er verken påtrengende eller spesielt pedagogiske, snarere en påminnelse om at det skjer grove overgrep i det norske samfunn også i dag. De større forbindelseslinjene må vi trekke selv, og dette er noe av det som gjør denne forestillingen interessant. Vi oppfordres til å tenke og se sammenhenger selv.

Kvalitetsteater

Norsk Nok er dokumentarteater av høy kvalitet. Det mangfoldige tekstmaterialet av faglitteratur, forskningsmateriale, avisartikler og øyenvitneskildringer er nøye plukket ut og gjennomarbeidet til minste detalj. Tekstmaterialet er samlet med autentiske radiosendinger, opplesninger, videoprojeksjoner, miniatyrscenografi og et meget hensiktsmessig musikkutvalg, i en montasje-dramaturgi som ikke glipper en eneste gang. Det bevisste tverrestetiske formgrepet understøttes av en regi som ligger mellom foredraget, monologen og performancens estetikk, hvor monologen om Gogo Bakkes familiehistorie fra andre verdenskrig bærer historien.

Lærestykke

Forestillingen forholder seg til en politisk kunsttradisjon. Tradisjonelt sett anses politisk teater som en form for teater som ber publikum ta til seg en spesifikk holdning. Denne forståelsen bygger på et konsensusorientert psykologiskrealistisk teater. En forståelse som hviler på tanken om at tilskuerens identifikasjon med de etiske handlingene og holdningene som speiles på scenen er nok i seg selv. Men, *Norsk Nok* går et hakk videre. I en bredt forståelig og lett agiterende form stiller Langaas direkte spørsmål om våre holdninger og refleksjoner rundt tematikken. Dermed drar Barske Glæder tematikken ut av den ensidige konsensusorienterte scenekunsten. Og snarere enn å falle inn i en politisk og pedagogisk programkunst – som florerer på 1970-tallet, beveger forestillingen seg over i

lærestykke-sjangeren lignende den vi kjenner fra Brecht-tradisjonen.

Det ligger mye informasjon lagret i denne forestillingen. Informasjon som mange nok kjenner igjen, men også som mange burde få kjennskap til. Spesielt tenker jeg at dette teaterstykket retter seg mot skoleungdom. Både rent informativt, men også for å sette i gang diskusjoner rundt holdninger til overgrep, innvandring og rasisme.